

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 204/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Mikulášom Pavlikom, Štefana Kukuru 14, Michalovce, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 9Cpr/5/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9Cpr/5/2016 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 9Cpr/5/2016 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **1 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 204/2021 z 9. marca 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú ústavnému súdu 17. februára 2021, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje okresnému súdu prikázať konať bez zbytočných prieťahov, priznať primerané finančné zadosťučinenia 6 000 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ podal 19. februára 2016 na Okresnom súde Michalovce proti Slovenskej republike – Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky antidiskriminačnú žalobu o porušenie zásady rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných vzťahov. Sťažovateľ okrem iného namieta platové zaradenie. Na námietku žalovanej z 25. mája 2016 o nedostatku miestnej príslušnosti bol spis postúpený na prejednanie Okresnému súdu Bratislava I. Sťažovateľ 20. marca 2018 doručil svoje stanovisko. Namieta, že nebolo ani len nariadené pojednávanie.

II.

3. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že 16. februára 2021 bol spis na Krajskom súde v Bratislave z dôvodu nesúhlasu tunajšieho súdu s postúpením predmetnej veci z Okresného súdu Michalovce. Spis z krajského súdu nebol vrátený. Dĺžku konania okresný súd ospravedlňuje objektívnymi príčinami, a to zmenou zákonného sudcu, nepriaznivými personálnymi podmienkami a zaťaženosťou súdu. Okresný súd poznamenal, že na nepriaznivú situáciu opakovane upozorňoval Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré už 15 rokov situáciu nerieši. V závere žiadal zohľadniť požadované finančné zadosťučinenie, ktoré sa súdu javí ako neprimerané.

III.

4. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

5. Vec sťažovateľa nebola z právneho hľadiska zložitá na posúdenie, pretože išlo o antidiskriminačnú žalobu o porušenie zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch. V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania.

6. Výrazný podiel na nepriaznivom stave vybavovania dotknutej veci má súd. Z chronológie úkonov vyplývajú výrazne obdobia nečinnosti od 6. februára 2017 do 22. novembra 2017, od 20. marca 2018 do 18. februára 2019 a od 19. februára 2019 do 16. februára 2021, ktoré po ich sčítaní predstavujú takmer štyri roky nečinnosti. Celková dĺžka konania od podania žaloby (19. februára 2016) predstavuje viac ako päťročný spor bez právoplatného rozhodnutia.

7. Z hľadiska povahy veci považuje ústavný súd pracovnoprávne spory a mzdové nároky z nich vyplývajúce za spory privilegované (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 82/02), obzvlášť ak ide o platové záležitosti. Tvrdená diskriminácia význam veci len umocňuje. Uvedené okolnosti pripúšťajú chápanie zbytočných prieťahov v prísnejšom meradle. V týchto sporoch by súd mal postupovať čo najefektívnejšie.

8. Z vyjadrenia predsedu súdu možno dedukovať veľmi ťaživú situáciu na súde, ktorý čelí enormnému náporu vecí pri jeho personálnom poddimenzovaní. Predseda súdu až neštandardne uvádza zlyhanie štátu pri dlhodobom podceňovaní situácie na súde, ktorý je celorepublikovo najzaťaženejší s najšpecifickejšou a tiež osobitne zložitou agendou. Systémové zlyhanie pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, však nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Ústavný súd môže spoľahlivo konštatovať, že Okresný súd Bratislava I je, čo sa týka včasnosti vybavovania vecí, na ústavnom súde neprimerane často napádaný. Prietahy nielen, čo sa týka počtu konaní, ale aj extrémnej dĺžky procesov, indikujú až chronický stav. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane upozorňuje (napr. III. ÚS 37/2021), že tento akútny problém by si vyžadoval od rezortného ministerstva osobitnú pozornosť.

IV.

9. Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľa, kvalifikoval nečinnosť okresného súdu ako relevantné prietahy a deklaroval ich porušenie. Z vyjadrenia súdu nevyplývajú priaznivé vyhliadky, čo sa týka vybavenia vecí. Konanie pred okresným súdom vykazuje zbytočné prietahy bez ohľadu na predkladanie spisu nadriadenému súdu. Ústavný súd preto okresnému súdu prikázal vo veci konať (čl. 127 ods. 2 ústavy).

10. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadost'učinenia (6 000 eur). Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Berúc do úvahy okolnosti prípadu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal priznané primerané finančné zadost'učinenie 1 000 eur. Osobitne zohľadnil nerozhodnutie viac ako päť rokov v platovej záležitosti pri tvrdenej diskriminácii. Na druhej strane už samotné deklarovanie porušenia uplatnených práv, ako aj náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok.

11. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 181,17 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur spolu 384,08 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu